

№ 6 тақырып. Редакциялық жоспарлау жүйесіндегі бизнес-жоспар.

Редакциялық жоспарлау жүйесіндегі бизнес-жоспар. Бизнес-жоспардың мақсаты, түрлері. Редакция бизнес-жоспарының құрылымы.

1. Редакциялық жоспарлау жүйесіндегі бизнес-жоспар.

Редакциялық жоспарлау жүйесінің ерекшеліктері БАҚ-тың үлгісі мен деңгейіне, редакцияның ауқымы мен құрамына оның журналистерінің мүмкіндігіне байланысты болады.

Ақпарат рыногының аясында көптеген редакциялардың коммерциялық тәуелсіз кәсіпорынға айналуына сәйкес редакциялық жоспарлау жүйесіне бизнес-жоспар деген жаңа бір элемент енді. Ол бизнес саласында кеңінен қолданыс тапқан. Негізінен, ол рыноктық құрылымның экономикалық қызметін сипаттайды. Олардың табысы белгілі дәрежеде бизнес-жоспардың дұрыс жасалғанына байланысты. Ал ақпараттық рыноктың даму барысында бизнес-жоспар БАҚ қызметін жоспарлаудың органикалық элементіне айналады.

2. Бизнес-жоспардың мақсаты мен міндеттері, түрлері.

Редакцияның бизнес-жоспары дегеніміз – БАҚ ұжымы қызметінің негізгі мақсаттары мен маңызды бағыттарын, алда тұрған міндеттерінің формалары мен шешілу әдістерін, жоспарланған нәтижелерді қамтамасыз етілу шарттарын айқындайтын құжат. Осылайша, бизнес-жоспар ұжым қызметінің барлық жақтарын қамтиды. Оны жасау мен жүзеге асырудағы басты мақсат-БАҚ-тың экономикалық, атап айтқанда, қаржылық базасын қамтамасыз ету. Сондықтан да, бизнес-жоспар редакциялық менеджменттің маңызды бір элементі болып есептеледі.

Бизнес-жоспар редакция бюджетімен тығыз байланысты. Бюджет редакцияның құзырындағы мүліктер мен құралдар және қаражат көзі, мерзімді басылымды шығаруға жұмсалатын шығын мен оларды алатын көздері. Ең алдымен редакция бюджеті қалыптасады, соның негізінде, бизнес-жоспар жасалады. Ол редакция қызметінің болашақ жоспарларын, алға қойған мақсатқа жету жолдарын айқындайды.

Бизнес-жоспар түрлері.

1. Редакцияның ағымдағы жыл аясындағы немесе одан да ұзақ уақыт аралығындағы қызметін айқындайтын бизнес-жоспары. Мұндай бизнес-жоспар кезекті қаржылық жылдың басында жасалады. Сөйтіп, оның қызметі туралы негізгі құжатқа айналады.

2. Ақшалай грант алу үшін жасалатын бизнес-жоспар. Грант беретін отандық немесе шетелдік ұйымға бағытталған өтініштің негізгі бөлігі. Мұндай бизнес-жоспардың ерекшелігі грант беретін ұйымның талаптарына сәйкес анықталады. Егер ол несие алу мақсатында жасалған болса, онда ол қысқаша мазмұнымен сипатталады.

3. Қандай да бір жобаны жүзеге асыруға арналған инвестицияны алуға қолданылады. Мұндайда ол негізінен маркетингтік зерттеулер нәтижесінен құралады.

3. Бизнес-жоспардың құрылымы.

Бизнес жоспардың құрылымы мейлінше еркін болады. Әйтсе де, жоспардың тақырыптық бөлімдері мен тарауларының мазмұны мен сабақтастығын айқындайтын схема бойынша құрылады. Жоспар мұқабасынан кейін мынадай тараулар мен бөлімдер сабақтастығы орын алады.

1. Резюме (қысқаша анықтама). 2. Компания. 3. Рынок талдауы. 4. Өндіріс жоспары. 5. Менеджмент және ұйым. 6. Ұзақ мерзімді даму. 7. Қаржылық жоспар. 8. Логистика.

Мұқабада БАҚ атауы мен құжат жасалған күн көрсетіледі. Резюмеде жобаның өте қысқа ықшамдалған мазмұны беріледі. Оның әрбір тарауы бірнеше абзацтан тұратын маңызды ақпараттардан құрылады: компанияның заңдық формасы – ұйымдастырушылық-құқықтық, компания қызметінің мақсаттары, компанияның рынокқа ұсынатын тауарлары мен көрсететін қызмет түрлері, компанияның дербес рыногының қысқаша сипаттамасы, қаржылық жоспары.

Компания – мерзімді басылымды шығаратын ұйым туралы мағлұмат беретін тарау: оның заңдық формасы, сауда маркасы, басылымды тіркеу орны, құрылтайшылар туралы мәліметтер, кеңсенің орналасқан жері, қызмет аймағы.

Мұнда компанияның мақсаты баяндалып, оның қызметкерлері сипатталады. Ең бастысы, менеджер қызметінің басталуы мен компания қызметінің даму перспективасы сөз болады. Бұған қоса тауарлар мен қызмет көрсетулер мәліметі беріледі де, компанияның қаржылық ақуалының қысқаша очеркі ұсынылады.

Сондай-ақ бизнес-жоспардың рынокты талдауға арналған тарауы болады. Мұндағы мақсат рыноктағы маркетингтік зерттеулер нәтижелері ұсынылады. Мұның өзі газет таралатын аймақтың демографиялық, психографиялық, әлеуметтік ерекшеліктері, мақсаттық рыноктағы бәсекелестік ақуал туралы мәліметтермен толықтырылады. Бұл бизнес-жоспардың маңызы редакцияның маркетингтік стратегиясын анықтау; газетті пайдаға асырудың жоспарын жасау, баға саясатын белгілеу, мерзімді басылымды тарату тәсілдерін анықтау туралы мәліметтерге арналады.

Өндіріс жоспары – бизнес жоспардың негізгі бір тарауы. Мұнда өндірістік процесс бастан аяқ сипатталады, оған қажетті материалдар мен техникалық құралдар тізбектеледі. Өндіріске жұмсалатын шығындар: өндірістік ғимаратты ұстап тұруға, жұмысшыларды жалақымен қамтамасыз етуге, маркетингтік зерттеулер жүргізуге, жарнамаға жұмсалатын қаражат көрсетіледі. Редакция өніміне қажетті материалдарды алу, иелену процесі, сондай-ақ, өндірістік шығындарды қаржылық базалау жүйесі қарастырылады.

Редакция менеджментіне, оның қызметінің ұйымдастырылу барысына арналады. Ол ұжым құрылымын. Ондағы менеджердің ролі мен орнын, редакция басшыларының кадр саясатын, ұжымды басқарудың стилі мен әдісін ашып көрсетеді.

Қаржылық жоспар деп аталатын тарауда редакция бюджеті, оның өткен және ағымдағы жыл ішінде орындалу барысы, сондай-ақ, келер қаржылық жылға арналған қаржылық жоспар ұсынылады. Мұнда бюджеттің кіріс пен шығысқа байланысты баптары есепке алынады. Қаржылық жоспарға қосымша кестелер мен есептер қоса ұсынылады. Ол редакция қарамағындағы қаражат шығынына жасалатын бақылауды қамтамасыз етеді.

Бизнес жоспардың соңғы тарауы – логистика. Редакцияның шығармашылық, өндірістік, экономикалық қызметін басқару жүйесіне арналған. Ол ұжымды басқару әдісі, ондағы барлық қызметкерлердің: бас редактордың, бас менеджердің, тілшілердің, техникалық және коммерциялық қызметкерлердің атқаратын қызмет-тері сөз болады. Мұндай бизнес-жоспар ұжым жұмысын оңтайландыруға мүмкіндік береді, әрбір қызметкердің міндетін анық бөлуге, оларды нақты жүйемен басқаруға жол ашады.